

OSZCZĘDNOŚĆ

Organ „Związku Galicyjskich Kas Oszczędności“

Wychodzi raz na miesiąc.

Redaguje

Biuro Związku.

Prenumerata

roczna z przesyłką pocztową 5 kor.

Redakcyja i Administracyja

Lwów, ulica Stryjska 1. 4.

Ogłoszenia

70 kor. za stronę, przy powtarzaniu odpowiedni opust.

Treść: O prawie przyjmowania wkładek oszczędności. — Darowizna książeczek na wypadek śmierci. — Postanowienie o przechowywaniu książeczek pod opieką pozostających. — Notatki. — Wykaz ruchu wkładek. — Ogłoszenia.

O prawie przyjmowania wkładek oszczędności*).

Od dłuższego już czasu toczy się w świecie finansowym zacięta walka nad rozwiązaniem pytania, którym instytucjom przysługuje prawo przyjmowania wkładek oszczędności i czy należy do zakresu normalnych czynności banków przyjmowanie takich wkładek, to jest wkładek, na których przyjęcie wydaje się potwierdzenie we formie książeczek oszczędności. Ważność tego pytania uznano ogólnie w zawodowej literaturze a nawet określono ją mianem „piekającej”. Zanim jednakże przystąpimy do wyjaśnienia bliższych okoliczności, uważamy za stosowne podać krótkie definicje wyrażen, stojących w związku z pojęciem „wkładka oszczędności”.

Pod mianem wkładki oszczędności rozumie się w regule ten kapitał, który zaoszczędza się z bieżących wpływów i którego ostatecznym celem jest ciągle jego pomażanie. I tu przedewszystkiem różniamy dwie grupy wkładek:

1) Wkładki natury więcej trwałej, które nie pochodzą z bieżących wpływów, lecz stanowią niejako części składowe majątku, a więc czy to ze spadku, czy przypadkowego zysku, czy sprzedaży nieruchomości, czy wreszcie z jakiegokolwiek innego źródła, będącego częścią majątku wkładającego.

2) Wkładki, które wprowadzie pochodzą z bieżących oszczędności, które jednakże są przeznaczone do krótko trwałej, przejściowej lokacyi głównie z tego powodu, by móc je w stosownej chwili użyć do innej fruktyfikacyi, jak np. na zakupno papierów wartościowych albo nieruchomości, do wkładu w handel lub przemysł, lub im podobne przedsiębiorstwa. Takie wkładki w odróżnieniu do poprzedniej grupy należy uważać ze względu na ich charakter, jako wkładki na rachunek bieżący, czy jako depozyta.

Wyrazem „książeczka oszczędności” określamy te dokumenta, w które wpisuje się wkładki oszczędności i pojęcie to uważać musimy jako ogólniejsze, od którego stanowczo odróżnić należy „książeczkę wkładkową Kasy oszczędności” jako pojęcie bardziej szczegółowe, a więc ciałniejsze. Prócz tego utarła się jeszcze nazwa „książeczka wkładkowa”, która obejmuje także książeczki wydawane przez towarzystwa zarobkowe i gospodarcze.

Artykuł ten pióra Dra Wincentego Kliera podajemy wedle „Spar und Renten Zeitung“.

Walkę na tem polu prowadzi się często z wielką namiętnością. Po jednej stronie stoją ci, którzy widzą w bankach niebezpiecznych konkurentów i żądają ażeby tym instytucjom nie przysługiwało wcale prawo przyjmowania wkładek oszczędności, ponieważ przez to wdzierają się w sferę interesów Kas oszczędności. Po przeciwnej stronie widzimy tych, którzy bankom przyznają na polu gospodarczem zupełną wolność i są zapatrywania, że leży w interesie ogółu, ażeby i banki mogły przyjmować wkładki oszczędności tem bardziej, że z powodu swej wielkiej ilości, swej siły finansowej, rezerw i zasad zawiadywania powierzonym sobie majątkiem nie mogą być od tego wykluczone. Między tymi dwoma ostatecznymi kierunkami odzywają się także głosy pośrednie, które chciałyby sprowadzić złagodzenie tych przeciwieństw, a nawet często góruje zapatrywanie, że wkładający do Kas oszczędności a właściciele kont w bankach różnią się już podstawowo między sobą. Byłoby przeto więcej jak pożądanem znaleźć środki i drogi, którymi możnaby przywrócić między dwoma tak ważnymi czynnikami naszej finansowości tj. między Kasami oszczędności a bankami dawną harmonię i współdziałanie.

Ze względu na wielką doniosłość tego pytania, można tu przytoczyć argumenta tylko rzeczowe i neutralne, któreby w fazie nawet najzaciętszej walki musiały znaleźć swoje uznanie. Jeszcze w poprzednim stuleciu uważane były Kasy oszczędności przez rząd i przez ludność jako jedyne instytucye, którym należy powierzać drobne oszczędności. W dziś jeszcze miarodajnym dla Kas oszczędności regulatywie, wydanym na mocy dekretu nadwornej kancelaryi z dnia 26 września 1844, L. 29304, określono cel Kas oszczędności następująco: ażeby mniej zamożnym warstwom ludności dać sposobność do pewnej lokacyi drobnych oszczędności i ich ciągłego pomażania a tem pobudzać w nich ducha pracowitości i oszczędności.

Nie brakło, ma się rozumieć, i w dawnych czasach wypadków, w których pojedyncze jednostki powierzały swe drobne oszczędności prócz bankom także prywatnym osobom albo prywatnym przedsiębiorstwom pod formą „pożyczki” mniej lub pewniej zabezpieczonej, czego nie należy nigdy rozumieć jako wkładki oszczędności, lecz traktować jako oprocentowaną pożyczkę lub kapitał włożony w dane przedsiębiorstwo.

Później udało się wzrastającym w siłę finansową towarzystwom zarobkowym i gospodarczym zyskać zaufanie publiczności, która ohotnie zaczęła

składać u nich swe oszczędności, to też jest cały szereg takich instytucji, które wskutek wzorowego wprost zarządu powierzonymi sobie wkładkami osiągnęły taką ich wysokość, jak rzadko pochłubić się może która Kasa oszczędności. Teoretycznie musi się naturalnie robić różnicę między wkładką złożoną np. w towarzystwie zaliczkowym a w Kasie oszczędności. To tyczy się szczególnie naszych gminnych i powiatowych kas, u których gwarancja jest absolutną.

Nadto wszystkie Kasy oszczędności podlegają stałemu nadzorowi ze strony rządu; interesa jakie prowadzą, obracają się w ściśle określonych granicach tak, że straty są prawie wykluczone. Praktyka uczy nas jednakże, że wkładki oszczędności mogą być uważane za pewne np. w kasach zaliczkowych, jeśli znajduje się rzetelne i racjonalne ich użycie i zarząd.

Znaczna zmiana nastąpiła, gdy i bankom przyznano prawo przyjmowania wkładek. Wprawdzie i przedtem banki były uprawnione do ich przyjmowania, ale wypadki roku 1873, w którym składający swe oszczędności w bankach ponieśli niezmierne straty, skutkiem znanego wiedeńskiego krachu, — zmusiły rząd do ograniczenia prawa przyjmowania oszczędności przez banki na podstawie książeczek wkładkowych. Dopiero ministerium, na czele którego stanął Koerber, okazało się w tym względzie skłonniejszym i zezwoliło na wszystkie te zmiany statutów, które odnoszą się do wydawania książeczek wkładkowych. I w następstwie tego banki wzięły górę nad Kasami oszczędności. Gdy nastąpił bowiem tak dobrze znane krytyczne czasy, ogromne zapotrzebowanie gotówki, banki skierowały ku sobie napływ wkładek, przyznając im znacznie wyższe oprocentowanie, na co zresztą zezwalały interesa przez nie prowadzone jak nie mniej i ich nowoczesna organizacja tak bardzo różna od Kas oszczędności. I stało się, że gdy przedtem kasy wykazywały stały wzrost wkładek, od roku 1907, zaczęły z niemi spadać na korzyść, ma się rozumieć banków. Współzawodnictwo tych dawało się zatem kasom przedtem mniej odczuwać, oba bowiem typy instytucji finansowych pracowały obok siebie więcej zgodnie.

Stosunki te zmieniły się znacznie, jak wspomniano, z rokiem 1907, od którego to czasu zaczęła się także zajmować tem zawodowa prasa. I tak czytamy w jednym z tych pism: „Przedtem, zanim banki osiągnęły swoje dzisiejsze wyłączne panowanie, istnieli bankierzy wielkiego typu, których nazwiska i dziś jeszcze wymawia się w wielkim świecie z poważaniem i ci uważali za najwznieślijszy swój obowiązek w chwili krytycznej raczej samym narazić się na szwank, byle tylko wstrzymać złe skutki. Te elementy, które dla interesów finansowych miały prócz rozumu także i serce, które ich znaczenie gospodarcze i ekonomiczne godniej umiały ocenić, niż nasi nowoczesni dyrektorowie banków, te elementy znikają obecnie czem raz więcej z widowni, a za to mnoży się niezliczona moc kantorów wymiany, kas depozytowych i biur bankowych tak, że filie banków ze względu na swą ilość godnie mogą iść w zawody z trafikami“.

Zrozumiałem jest, że nie rozchodzi się tutaj o te dwie, trzy, czy więcej filii bankowych, które z ogromnym nakładem, w najdroższych miejscach siedzą obok siebie, wydają rocznie tysiące na swe utrzymanie, bo to zresztą nie jest ich celem. Zadaniem ich jest z jednej strony współzawodniczyć z Kasami oszczędności i za każdą cenę odbierać im wkładki, z drugiej strony zachęcać ludność do zakupu tych papierów wartościowych, które właśnie one faworyzują. Do tego służą liczne ogłoszenia, porozlepiane po ścianach, które głoszą „wszem wo-

bec i każdemu z osobna“, że interesa ich są na wszelki wypadek pewne przez imponującą wysokość kapitału akcyjnego, rezerw specjalnych i niespecjalnych itd. itd. Takiemu współzawodnictwu nie mogą sprostać nasze Kasy oszczędności tak ze względu na swój statut, jak wreszcie na reklamę i brak filij.

(C. d. n.)

Darowizna książeczki na wypadek śmierci.

Krótko przed śmiercią złożone oświadczenie: „gdyby mi się miało co stać, ma A. swoją książeczkę na K....“ bez równoczesnego wręczenia książeczki, ma być uważane jako darowizna na wypadek śmierci i ocenione wedle § 956. ust. cyw. Postanowienie § 428 ust. cyw. odnosi się tylko do interesów między żyjącymi.

(Orzeczenie Najwyższego Sądu z 14 października 1913 Rv. II 680 (13)).

Alojzy M. zostawił dwa kodycyle. w których rozporządził majątkiem swoim wynoszącym około K 6000. Krewni, a między nimi i powód Alojzy R. otrzymali zapisy w gotówce i ruchomościach. Powód otrzymał K 1400. — W spadku atoli znaleziono także książeczkę opiewającą na K 1000. — i na nazwisko powoda. — Powód zapis przyjął, oświadczył się do spadku a ponadto podniósł pretensje co do własności do owej książeczki. Pretensje te atoli przez niektórych zapisobierców, którzy się oświadczyli do spadku na podstawie legatu nie zostały uznane.

Powód Alojzy R. w obec tego dla salwowania swej pretensji wytoczył skargę, twierdząc, że Alojzy M. który był jego ojcem chrzestnym, kilkakrotnie a nawet na krótko przed swą śmiercią oświadczył, ojcu małoletniego podówczas powoda, że przechowuje dla powoda książeczkę wkładkową, opiewającą na K 1000 W szczególności powiedział „Jeśliby się mi miało co stać, ma Alojzy swoją książeczkę na K 1000.“ — które to oświadczenie Jan R. imieniem swego syna z wdzięcznością przyjął do wiadomości. Z pozwanych nie zjawili się Marya B. i Franciszek S., trzeci pozwany uznał pretensję skargi a tylko Jan O. wdał się w spór. Zarzucił brak biernej legitymacyi do skargi, gdyż on jest tylko legataryuszem, kwestyonuje pretensję i owo oświadczenie Alojzego M. a nadto zarzuca brak wręczenia książeczki. Oświadczenie Alojzego M. zostało przez Jana R. jako świadka potwierdzone.

W instancji pierwszej skarga na uznanie, że wspomniana książeczka wkładkowa, jako wyłączna własność powoda nie należy do spadku została uwzględniona a to przeciw Maryi B. i Franciszkowi S. z powodu niestawienia się, przeciw Franciszkowi B. z powodu przyznania a przeciw Janowi O. po rozprawie kontradiktoryjnej.

Na odwołanie się Józefa O. Sąd krajowy jako sąd rekursowy zmieniając wyrok pierwszej instancji, skargę odrzucił.

Powody: Sąd rekursowy uważa przytoczony przez pozwanego powód niewłaściwego ocenienia prawnego za usprawiedliwiony. Powód opiera swą pretensję na umowie darowizny między żyjącymi. Wprawdzie stara się teraz dowodzić, że wydanie książeczki nie było darowizną lecz dawno przyrzeczonem wynagrodzeniem za długoletnie usługi jego ojca, a więc wypełnieniem uznanego obowiązku do wynagrodzenia za świadczone usługi, że przeto była to umowa odpłatna. Twierdzenie to, naprowadzo-

ne dopiero w postępowaniu rekursowym, nie mogą jako okoliczności nowe być uwzględnione, zwłaszcza, że rekurent przeciw temu się zastrzegł. Było przeto obowiązkiem powoda, udowodnić, że istniała umowa o darowiznę, mianowicie przyjęcie przyrzeczenia i wręczenie książeczki, gdyż nie ulega wątpliwości, że dokumentu po myśli § 1, d. ustawy z 25 lipca 1871 Dz. pp. Nr. 76 co do tej spornej darowizny nie sporządzono. Sędzia w pierwszej instancji z ustalonych faktów, że Alojzy M. częściej Janowi R. wspominał, że ma dla jego syna książeczkę wkładkową na K 1000, — i że krótko przed śmiercią powiedział Janowi R. „jeśli mi się co stało, ma Alojzy swą książeczkę na K 1000“. — wywnioskował, że w tem oświadczeniu należy upatrywać oddanie po myśli § 428 ust. cyw. i wobec tego zachodzą warunki umowy o darowiznę. Sąd rekursowy nie podziela tego zapatrywania, przyjmuje bowiem że właśnie tego drugiego warunku, — t. j. oddania tu niema. Przedmiotem darowizny w danym wypadku nie była sama książeczka wkładkowa, lecz złożona kwota, a więc pretensya spadkodawcy do instytucji. Wręczenie takich pretensyj może nastąpić tylko w sposób przewidziany w § 427 ustawy cywilnej. To mogło nastąpić jedynie przez wręczenie książeczki, a takiego wręczenia nie było. Zmarły zatrzymał książeczkę i pozostał nadal właścicielem pretensji z tej książeczki. Również i okoliczność, że książeczka była wystawioną na nazwisko powoda, nie może niczego zmienić na jego korzyść. Uznanie pretensji powoda ze strony Franciszka B. jak również niestawiennictwo Maryi B. i Franciszka S. ze względu na postanowienie § 14. procedury cywilnej nie mają żadnego procesowego znaczenia.

Przy rewizji, zażądanej przez powoda orzeczeniem najwyższego Sądu z dnia 14 października 1913 Rv. II 680/13 utrzymano w mocy wyrok drugiej instancji a to z następujących powodów:

Dla prawnego oceniaenia tego wypadku miarodajną może być tylko okoliczność, w jaki sposób nastąpiło przyznanie spornej książeczki ze strony Alojzego M., powodowi, zastąpionemu wówczas przez ojca. Alojzy M. (zmarły) niejednokrotnie oświadczał, że ma przechowaną książeczkę wkładkową na K 1000. — dla Alojzego R., który był jego chrześniakiem, i że krótko przed śmiercią oświadczył Janowi R. gdy go w szpitalu odwiedził, „jeśli mi się co stało, ma Alojzy swoją książeczkę na K. 1000.“ — To oświadczenie przyjął Jan R., z wdzięcznością do wiadomości. Z tego wynika jasno, że chodzi tu o zarządzanie ostatniej woli. Spadkodawca chciał Alojzego R. odnośną książeczką wkładkową obdarzyć na wypadek, gdyby mu się co stało, tj. gdyby zmarł. Powód nie oparł swej skargi na tem, że to przeznaczenie książeczki było odpłatą za jakieś przysługi, wyświadczone zmarłemu przez Jana R., względnie jego rodzinę; ale pomijając to, nawet gdyby te usługi były motywem do przyznania tej książeczki, — to jednak wcale z faktów ustalonych nie wynika, jak to przyjął sędzia w pierwszej instancji, że przy samem tem przyznaniu książeczki a więc przy tem miarodajnem oświadczeniu spadkodawcy, choćby słowem jednym o tych usługach wspomniano. Zatem trzeba tu oświadczenie spadkodawcy uważać tylko za to, czem ono było, tj. akt szczerobliwości, względnie jako darowizna na wypadek śmierci. W tym atoli wypadku przychodzi do zastosowania postanowienia § 956. ust. cyw. i na zasadzie tego postanowienia okazuje się, że pretensya skargi jest nieuzasadniona a wyrok drugiej instancji jest usprawiedliwiony. O zapisie bowiem nie może tu być mowy, gdyż nie było formalności do zapisu wymaganych; jako umowa nie można uważać zajścia, przedstawionego

przez Jana R., gdyż brak znów warunków wymaganych w ustępie drugim § 956. gdyż darczyńca nie zrzekł się wyraźnie prawa odwołania darowizny i nie wręczył obdarowanemu nietylko notaryalnego ale wogóle żadnego pisemnego dokumentu.

W tym stanie rzeczy powód nie może powoływać się na § 428. ust. cyw. gdyż ten paragraf odnosi się tylko do interesów między żyjącymi. W obec tego zbyteczną jest rzeczą zastanawiać się nad prawną istotą rzeczy rzekomo darowanej, odpada również potrzeba badania, który z wymienionych w § 426 427 i 428 rodzajów oddania miał miejsce. Podniesione jako powód rewizji niewłaściwe prawne ocenienie (§ 503. ust. 4 proc. cyw.) tutaj zatem nie zachodzi. W obec tego stanu prawnego odpada również potrzeba badania drugiego powodu przytoczonego dla umotywowania rewizji wedle § 503. ust. 3 proc. cyw.; zwłaszcza, że są to konsekwencye prawne, które w ten sposób mają być zaczezione ale nie faktyczne warunki. O ile wreszcie żądanie rewizji powołuje się na osobiste zachowanie się współpozwanym w tym względzie motywa drugiej instancji są miarodajne.

Postanowienia.

O przechowywaniu książeczek pod opieką zostających.

W poprzednim numerze „Oszczędności“ podaaliśmy projekt postanowień o przechowywaniu w kasach oszczędności książeczek osób pod opieką zostających. Jak w numerze 12 z roku 1913 nadmieniliśmy, ministerstwo sprawiedliwości oświadczyło, że przeciw przejęciu przez kasy oszczędności przechowywania książeczek nie będzie miało do zarzucenia, o ile statuty kas będą odpowiednio zmienione. Obecnie, ze względu, że znaczna liczba kas zwłaszcza w niemieckich i czeskich prowincjach monarchii stara się o odpowiednią zmianę statutów, przeto ministerstwo spraw wewnętrznych po porozumieniu się z ministerstwem sprawiedliwości ustaliło tekst tej zmiany statutu a odnośne postanowienia miałyby opiewać jak następuje:

„Kasa oszczędności przyjmuje gotówką, papiery wartościowe i dokumenta w bezpieczne przechowanie. Również jest kasa oszczędności uprawnioną książeczkę wkładkową albo karty wkładkowe własnego zakładu za wydaniem dowodu depozytowego przyjmować w przechowanie. Dokładki do tych złożonych książeczek (kart) wkładkowych mogą być uskuteczniane w dowolny sposób, podczas gdy wypłaty dopuszczalne są tylko za przedłożeniem dowodu depozytowego.

Na każdą dokładkę jak i na każde podjęcie należy wydać stronie wyciąg z ksiąg wykazujących saldo należytości.

Jeżeli kasa oszczędności przyjmie w przechowanie książeczkę wkładkową osób pod opieką zostających, wikulowane przez właściwy sąd opiekuńczy, w takim razie należy prócz dowodu depozytowego, który ma być wydany wkładającemu, przesłać sądowi opiekuńczemu zawiadomienie o przyjęciu a następnie o każdym uznaniu lub obciążeniu ma być tak prawny zastępca osoby pod opieką zostającej jak i sąd opiekuńczy zawiadomiony przez przesłanie wyciągu kontowego.

Przy książeczkach osób pod opieką zostających do podjęcia kwoty przedłożenie dowodu depozytowego tylko wówczas nie będzie wymagane, jeśli czyty kapitał, czy też kwota odsetek skutkiem zarządzenia sądu opiekuńczego ma być przesłane przez pocztę lub pocztową kasę oszczędności.

Po za tem dla działu depozytowego (Verwahrungsgeschäft) będą obowiązywać przepisy instrukcyi, podlegające zatwierdzeniu politycznej władzy krajowej⁴.

Rzecz sama w sobie dobra i dla kas oszczędności utyka znowu na jednym zbytecznym całym postanowieniu, a to na żądaniu, by kasa wydawała dowód depozytowy i by ten dowód przy każdym bezpośrednim podejmowaniu gotówki przy kasie musiał być przedkładany — Przedewszystkiem nasuwa się pytanie, czy te dowody depozytowe zechce rząd uznać jako wolne od należytości, (pomyśli § 202 tar. 48 f) — czy też nałoży na kasy oszczędności względnie na masę składającą do depozytu w kasie oszczędności, należytość wedle por. tar. 47. Następnie tak samo wygotowanie dowodu depozytowego jak i uzupełnianie go przy każdorazowym przedłożeniu kasie oszczędności stanowić będzie bądź co bądź znaczne utrudnienie manipulacyi, zwłaszcza w większych kasach, gdzie codzienny ruch w depozytach małoletnich i pod opieką zostających jest bardzo znaczny.

W obec tego państwowy związek niemieckich kas oszczędności ma rozpocząć akcyę — do której i Związek galicyjskich kas oszczędności się przyłączy — o opuszczenie z wyż cytowanego projektu zmiany statutu, postanowień odnoszących się do dowodu depozytowego.

Notatki.

Podatek zarobkowy ekspozytur bankowych.

Trybunał administracyjny w pewnym konkretnym wypadku orzekł, że utworzenie ekspozytury banku może być tylko wówczas uważane jako powstanie nowego przedsiębiorstwa, jeżeli będą ustalone fakty, z których można wnioskować, że ekspozytura jest samoistną, ale nie niesamodzielnym zakładem pomocniczym zakładu głównego.

Galicyjski Bank krajowy przed paru laty założył w Białej ekspozyturę, i od tej ekspozytury wymierzono temu bankowi podatek zarobkowy. Rekursu banku przeciw temu wymiarowi krajowa Dyrekcyja Skarbu we Lwowie nie uwzględniła, podając w motywach, że po myśli § 116. ustawy podatkowej do nowo powstających przedsiębiorstw zaliczać należy także nowe miejsca działalności już istniejącego przedsiębiorstwa, które, założone w pewnej oznaczonej miejscowości, mogą dawać pewien samoistny dochód, albo też mogą tworzyć samoistne źródło dochodu względnie pewną samoistną gałąź pewnego obrotu, choćby one nawet z przedsiębiorstwem głównym stały w związku albo choćby one miały taki sam zakres działania jak i zakład główny.

Przeciw temu orzeczeniu krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie wniósł Bank krajowy zażalenie do trybunału administracyjnego, w którym zaznaczył, że utworzenie ekspozytury w Białej miało na celu tylko rozszerzenie istniejącego już we Lwowie przedsiębiorstwa tego samego rodzaju, że nowo utworzona ekspozytura jest zakładem pomocniczym w zupełności zależnym od centrali, prowadzonym wedle wskazówek, kapitałem, personelem i na ra-

chunek zakładu głównego, ekspozytura ta nie może być uważana za nowo powstałe przedsiębiorstwo względnie jako nowe powstałe miejsce działalności po myśli § 100 i 116 ustawy podatkowej, któreby się obiektywnie przedstawiało jako samoistne przedsiębiorstwo.

Trybunał administracyjny zniósł orzeczenie krajowej Dyrekcyi skarbowej z powodu walidnego postępowania i orzekł: Trybunał administracyjny pozostaje wprawdzie przy swem zapatrywaniu prawnem, wyrzeczeniem na plenarnem posiedzeniu że należy uważać jako powstanie nowego przedsiębiorstwa, jeśli jakicś przedsiębiorstwo podlegające podatkowi zarobkowemu, zakłada w nowych miejscach obrót równy dotychczasowemu, albo w nowych miejscach wprowadza odmienną od dotychczasowej, gałąź obrotu jeśli odnośne gałęzie obrotu, względnie miejsca obrotu nie przedstawiają się jako niesamodzielne zakłady pomocnicze istniejącego przedsiębiorstwa. Trybunał atoli zauważa, że zaczezione orzeczenie nie ustala konkretnych faktów ani znamion, które pozwalałyby wnioskować, że ekspozytura w Białej jest obiektywnie samoistną a nie niesamodzielnym zakładem pomocniczym Banku krajowego, W tej okoliczności widzi trybunał istotny brak w postępowaniu i w obec tego musi znieść orzeczenie krajowej Dyrekcyi skarbowej we Lwowie.

Z praktyki wekslowej. Indos bez adresu. Jeśli indosant nie dodał do żyra oznaczenia miejsca wówczas nawet bez prezentowania i upomnienia nie może przeciw skardze skierowanej przeciw niemu powoływać się na § 45 ustawy wekslowej (Orzeczenie Najw. sądu z 27 maja 1913 R VI 171/13).

Przeciw wekslowemu nakazowi zapłaty przeciwko A. żyrant B. który weksel bez podania swego adresu indosował, wniósł zarzut, że on bezpośrednio po otrzymaniu nakazu zapłaty zapłacił całą sumę wekslową, więc nie jest obowiązany do zapłaty kosztów, gdyż nie był wezwany do ich zapłacenia; przeto też nie mógł wiedzieć komu ma zapłacić, tak, że nie dał żadnego powodu do skargi, a w obec tego nawet on sam żąda zwrotu kosztów.

Zarzut B. w pierwszej i trzeciej instancji uznano za niedopuszczalny a to z następujących powodów.

Wedle art. 45. ord. wekslowej obowiązek posiadacza weksla zaprotestowanego z powodu nie zapłaty do notyfikowania swoich bezpośrednich poprzedników, jest warunkiem do żądania procentów i kosztów. Jeśli atoli jeden z poprzedników indosuje bez podania miejscowości, wówczas leży w tem zrzeczenie się notyfikacyi i jej korzyści, posiadacz zaś weksla nie jest obowiązany przeprowadzać badań co do miejsca zamieszkania poprzednika anież nie ma w tym razie obowiązku go upominać. Ponieważ B. weksel bez podania miejsca puścił dalej w obieg, przeto na niego spada także obowiązek zapłaty nawet bez upomnienia, kwestya, czy B. przez swe zachowanie się dał powód do wniesienia skargi, winna być rozstrzygnięta na zasadzie danych stosunków prawnych, a wedle tego co się wyżej powiedziało, kwestyę tę należy potwierdzić. § 45 proc cyw. nie ma tu zatem zastosowania.

Biuro związku uprasza wszystkie kasy związkowe by przysyłając miesięczne wykazy ruchu wkładek, uzupełniały te wykazy wysokością stopy procentowej, płaconej od wkładek. Również byłoby rzeczą pożądaną aby w rocznych zamknięciach rachunkowych uwidoczniłą była tak stopa procentu biernego jak i czynnego.

Nowe kasy oszczędności. W Brzozowie i Zbarazju mają w niedługim czasie powstać nowe powiatowe kasy oszczędności.

książeczki wkładowe dla noworodków. Niejednokrotnie w czasopiśmie naszym wspominaliśmy o inowacji wprowadzonej przez zarządy niektórych miast, które każdego noworodka obdarzają książeczką kasy oszczędności na złożoną dla tego dziecka wkładkę w wysokości jednej marki. Obecnie podajemy rezultaty, jakie gmina Schöneberg koło Berlina, a pośrednio także gminna kasa oszczędności osiągnęła skutkiem wprowadzenia tych podarunków. Oto w czasie od 1. kwietnia 1909 do 1. stycznia 1913 wydano takich książeczek dla noworodków 8662. wydano zatem 8662 marek, stan zaś kapitału na tych książeczkach ulokowanego wynosił z dniem 1. stycznia 1913 kwotę M. 305 163 marek. — Gdy się zważy, że chyba te niemowlęta sumy tej nie złożyły, musi się przyjść do przekonania, że tego rodzaju obdarowywanie nowonarodzonych książeczką wkładową jest nader silnym środkiem do propagowania cnoty oszczędności. Ze kwota M. 8662 przez

dokładki wzrosła w przeciągu niespełna czterech lat do sumy M. 305.163, temu dziwić się nie można: takie nowonarodzone dziecko jest przecież pociechą i ulubieńcem całej rodziny i bliższej i dalszej; każdy niemal starać się będzie pomnożyć mu ten kapitałik, którym go gmina jako swego najmłodszego obywatela obdarzyła, tak że wkładki na takie książeczki wzrastają. Rodzice również i w późniejszym czasie od ust nieraz sobie odejmą, aby tylko odłożyć coś dla ukochanego dziecka.

W książeczce, którą gmina ofiaruje nowonarodzonemu obywatelowi jest zastrzeżenie treści następującej: Wkładka na tę książeczkę ulokowana, za życia właściciela książeczki nie może wynosić mniej niż 1. Marka“.

Miasto Kreuznach, które także nowonarodzone dzieci obdarza książeczką na jedną markę, anuluje tę wkładkę, o ile w przeciągu lat pięciu od jej wydania nie złożono na nią żadnej dalszej wkładki.

Ruch wkładek

w Związkowych kasach oszczędności za miesiąc kwiecień 1914.

	%	Stan kapitału wkładowego z dniem 31 marca 1914		W ciągu miesiąca kwietnia 1914.						Różnica		Stan kapitału wkładowego z dniem 30 kwietnia 1914		
		K.	h.	wysyły wkładki			zwrócone			K.	h.	K.	h.	
				Stron	K.	h.	Stron	K.	h.					
Bochnia m.	5-5 1/2	4,164.241	99	336	249.013	51	317	114.898	17	+	134.115	34	4,298.357	33
Bochnia p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ filia Limanowa p.	5	329.316	79	116	93.106	73	48	42.966	51	+	49.140	22	3,781.457	01
Bohorodczany p.	5	1,093.529	30	87	21.331	10	134	36.482	08	—	15.150	98	1,078.378	32
Brody p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brzesko p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brzeżany p.	5	2,485.960	28	181	135.142	26	148	200.798	21	—	65.655	95	2,420.304	33
Buczacz p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chrzanów p.	5	1,191.304	05	160	87.655	23	136	73.273	41	+	14.381	52	1,205.685	87
Dąbrowa m.	4 1/2-5	1,178.274	55	89	76.877	65	64	57.755	93	+	19.121	72	1,197.396	27
Dobromil m.	5	861.118	10	47	16.580	19	55	19.513	73	—	2.933	54	858.184	56
Drohobycz m.	4 1/2	4,228.633	89	134	107.376	13	157	146.367	02	—	38.990	89	4,189.642	99
Drohobycz p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gródek Jagiell. p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horodenka p.	—	906.528	93	145	84.095	28	115	42.099	43	+	41.995	80	1,088.524	73
Jarosław m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jasło m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kałuż p.	4 1/2	1,086.609	32	134	135.725	67	154	42.301	33	+	93.424	34	1,180.033	66
Kołomyja m.	4 3/4	6,094.610	67	515	309.557	12	636	275.406	38	+	34.150	74	6,128.761	41
Kraków m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kraków p.	—	24,203.454	17	202	902.460	48	1990	803.028	38	+	99.432	10	24,302.886	27
Krosno m.	4 1/2	1,942.912	23	129	89.187	78	119	91.513	10	+	2.325	32	1,940.586	91
Lwów gal	4	93,156.198	37	8658	3,563.615	13	12098	3,546.461	12	—	17.154	01	93,173.352	38
Lwów m.	4	3,278.413	78	2132	750.003	35	410	573.230	41	+	176.772	04	3,455.186	72
Mielec p.	5	1,174.823	17	84	121.471	14	68	90.829	18	+	30.641	96	1,205.465	13
Mysłenica p.	5	2,334.545	80	161	83.555	53	207	92.729	10	+	7.173	57	2,327.472	23
Nowy Sącz m.	4 1/2-5	6,010.764	40	415	285.416	56	433	206.702	16	—	76.714	40	6,087.478	80
Nowy Targ p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemysł m.	4 1/2	9,611.509	09	754	598.797	71	1109	353.583	57	+	245.214	14	9,857.723	23
Podgórze m.	4 1/2	4,257.206	11	754	250.085	29	1109	219.758	05	—	30.237	24	4,287.533	35
Ropczyce p.	4 1/2	1,795.076	13	88	102.450	92	109	131.694	69	—	29.243	77	1,765.832	36
Rudki p.	4 1/2-6	9.1911	30	205	92.982	97	128	46.376	29	+	46.606	63	1,038.517	98
Rzeszów m.	4 1/2	5,258.848	50	426	401.146	13	363	324.985	26	+	76.160	87	5,335.009	37
Sądowa Wisznia p.	5	261.776	58	86	33.596	93	35	19.938	46	+	13.638	47	275.435	05
Sambor m.	4 1/2	6,146.502	05	333	222.071	87	466	220.129	76	+	1.942	11	6,148.444	16
Sambor p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanok m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sniatyn m.	5-5 1/2	998.890	10	178	193.375	52	110	119.221	71	+	74.153	81	1,072.843	91
Sniatyn p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sokal m.	4 1/2	2,075.110	04	152	162.388	46	175	58.957	14	+	103.431	32	2,178.541	36
Stanisławów m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strzyżów m.	5	279.048	95	43	56.934	82	31	32.870	18	+	24.064	64	284.203	01
Stryj m.	4 1/2	5,233.173	20	548	636.151	90	566	614.612	63	—	21.539	27	5,254.712	47
Tarnobrzeg p.	5	2,066.218	56	201	179.041	68	140	118.840	67	+	60.201	01	2,126.419	57
Tarnopol m.	4 1/2-5	5,931.983	87	865	550.474	98	892	330.029	80	+	220.475	18	6,152.429	05
Tarnów m.	5	13,744.677	76	943	580.747	53	—	863.114	45	—	217.633	08	13,962.310	84
Tlumacz p.	4-5	727.208	86	142	42.170	22	98	47.785	80	—	5.815	58	721.593	25
Trembowa p.	5	921.696	59	103	51.536	48	116	36.577	48	+	14.958	98	936.655	57
Wadewice p.	4 1/2	4,862.234	59	337	178.022	40	325	183.120	17	+	10.097	77	4,852.135	82
Wieliczka p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zalęczyki m.	—	1,108.045	85	74	50.363	03	98	37.738	33	+	12.624	70	1,120.870	55

Jako korzystną lokację kapitału polecamy

4 1/2 %

Listy zastawne

Banku Galicyjskiego
dla handlu i przemysłu
w Krakowie

wolne od podatku.

Listy te, mające **publiczne bezpieczeństwo**, n. dają się do lokowania funduszy sierocych w depozytach sądowych, oraz mogą być użyte na wady, kaucyje małżeńskie i t. p.

Powyższe listy są do nabycia w **Kantorze Banku** po kursie dziennym.

Filia t. k. uprz. austriackiego

Zakładu kredytowego

dla handlu i przemysłu

WE LWOWIE

wydaje codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) w godzinach od 9 do 12 przedpoł. i od 3 do 4 popoł.

książeczki wkładkowe

z 4% oprocentowaniem

Na żądanie wypłaca kwoty do 5000 k. jednego dnia i na jedną książeczkę bez wypowiedzenia.

Kupuje i sprzedaje

wszelkie papiery wartościowe i monety po kursie dziennym bez doliczenia prowizji, wydaje przekazy i akredytywy na zagraniczne miejsca, przyjmuje zlecenia giełdowe, bierze w przechowanie papiery wartościowe i udziela na nie zaliczek.

FILIA

Pragskiego Banku Kredytowego

we Lwowie, ul. Karola Ludwika I. 29
(Nr. telefonu 937, 946, 846).

Zakład centralny w Pradze. Filie w Kolinie Olomuńcu i Brodach.

Wpłacony kapitał akcyjny K. 9,000,000.

Fundusze rezerwowe i gwarancyjne K. 4,100,000.

Korzystne załatwianie

wszelkich transakcji bankowych i lokacji kapitałów

Kupno i sprzedaż papierów wartościowych. — Przeprowadzanie wszelkich obrotów giełdowych na targach krajowych i zagranicznych.

Promesy, Losy (Sprzedaż losów za wypłatą w rachunku bieżącym). — Otwieranie kredytów i udzielanie zaliczek na pokład, papierów wartościowych. — Przyjmowanie w przechowanie i w zarząd papierów wartościowych. — Ubezpieczanie losów i efektów od strat z powodu wylosowania. — Wykupno płatnych kaponów i wylosowanych papierów wartościowych. — **Listy polecające i akredytywy** na sezony podróży. — **Eskont weksli.** — **Inkasa i wypłaty** w kraju i na miejsca zagraniczne. — **Wkładowe pieniężne**, na książeczki wkładkowe (podatek rentowy opłaca Bank) oprocentowane po

4 1/2 procent

na asygnaty kasowe z 90-dniowym wypowiedzeniem: oprocentowanie po 4% i w rachunku bieżącym.

Oddział komercyjalny:

Finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych i budowlanych publicznych, kredyty na podatki i cła. Zaliczkowanie faktur towarowych. Kupno i sprzedaż w drodze komisowej towarów i zaliczkowanie tychże.

Wiedeński Bank Związkowy

FILIA WE LWOWIE.

Lwów

Kapitał akcyjny:
K. 80,000,000.

Fundusze rezerwowe:
K. 23,027,428-13.

we własnym gmachu przy
ul. Jagiellońskiej 13.

Telefon nr. 57. Dyrekcja
Telefon nr. 358. Kantor
wymiany.

Zakład centralny
Wiedeń

FILIA: Ausseg n/Z.
Berne, Budapest,
Czerlnowce, Grac,
Prociełjów, W. Neustadt i St. Poltau.
12 kantorów wymiany i kas depozytowych we Wiedniu.

Załatwia wszelkie interesa bankowe oraz transakcje w zakresie kantorów wymiany wchodzące a mianowicie:

Przyjmuje wkładki w rachunku czekowym i w rachunku bieżącym. Przyjmuje wkładki na 4% książeczki wkładkowe. Oprocentowanie rozpoczyna się z dniem następnym po złożeniu wkładki a kończy się z dniem poprzedzającym podjęcie wkładki. Podatek rentowy opłaca bank z własnych funduszy. **Eskontuje weksle**, otwiera kredyty i udziela zaliczek w pokład papierów wartościowych. Przeprowadza wszelkie obroty **giełdowe** na targach krajowych i zagranicznych. **Kupuje i sprzedaje papiery wartościowe**, waluty i przekazy na zagraniczne miejsca.

Wydaje listy kredytowe na wszystkie kraje. Wymienia kupony i wylosowane papiery wartościowe. **Inkasuje weksle** we wszystkich miejscach krajowych i zagranicznych. Przechowuje papiery wartościowe i zarządza nimi. Ubezpiecza papiery wartościowe przed stratami z wylosowania. **Rowiduje bezpłatnie numera losów i innych papierów wartościowych**, podlegających losowaniu. **Najkorzystniejsze. Pilne czuwanie nad interesami klientów.** Ułatwienia wszelkiego rodzaju, umożliwiające doświadczeniem i rozgalezionymi stosunkami w całym świecie kupieckim.